

Més net no sempre és millor

Des de mitjan segle XIX els postulats higienistes han permès salvar la vida de milions de persones. Però en una societat on es sacralitza la netedat, els experts adverteixen: l'excés de zel a l'hora de rentar-nos també pot ser contraproductiu.

Article de Violeta Tena

En un dels seus més celebrats monòlegs a propòsit de la criança, el periodista Carles Capdevila explica que la seua percepció de la netedat ha variat a mesura que ha augmentat la família. Quan va nàixer el primer fill, explica, a casa tenien un perol d'aigua bullint constantment, per si queia el xumet; amb el segon plançó es limitaven a passar-lo per l'aigua de l'aixeta; amb el tercer, només si hi havia tres testimonis davant, el fregaven amb la seua pròpia roba; i amb el quart fill, explica Capdevila en to humorístic, el xumet mai no va caure.

La higiene és un dels turments que acompanya els pares durant els primers passos en la vida de qualsevol bebè. La prescripció socialment acceptada de tenir-ho tot net i polit pot convertir-se en una obsessió. Però no sols en aquest estadi de la vida. Des que a mitjan segle

XIX, metges com Turnes Thackrah, Chadwick, Villermé o Virchow alertaren del perill que per a la salut pública suposaven les males condicions de vida, la societat ha declarat la guerra a la quiscia. L'engrut, la pols, la taca no és benvinguda, molesta. I no és qüestió de fer broma: unes mans ben rentades poden marcar la diferència entre la vida i la mort per a una partera.

Això no impedeix,

però, que l'obstinació per la netedat estiga esdevenint un poc malaltissa. Les prestatgeries dels supermercats són plenes de desodorants amb efectes perllongadors, dentífrics antibacterians, detergents que prometen anihilar tots els gèrmens que habiten casa nostra. La pulcritud, al segle XXI, mou milers de milions d'euros.

Però en aquest camp els professionals de la ciència ja fa algun temps que han encès el llum d'alarma: en matèria de neteja, l'excés pot arribar a ser tan perniciosos com el defecte. No es tracta de semblar un porc eixit d'un assoll, però tampoc d'aspirar a la profilaxi absoluta. Del que es tracta, sobretot, és de prendre consciència que els microorganismes de què tractem de desempallegar-nos, en ocasions, són beneficiosos per als nostre organisme. Perquè, si bé hi ha bacteris que provoquen malalties empenyadores o fins i tot mortals, no és menys cert que n'hi ha que són indispensables per a la nostra salut. Perquè ens ajuden a digerir els aliments a través de la flora intestinal; perquè ens fan costat a l'hora de combatre altres agents perniciosos per a la salut; perquè reforcen el nostre sistema immunològic. Perquè, com afirmava recentment la microbiòloga britànica Mary Ruebush en una entrevista a la BBC, "deixar el sistema immunològic en un ambient d'esterilitat és com provocar-li una privació sensorial al nostre cervell".

I tot i que és arriscat atribuir-ho a un sol factor, els experts en salut pública alerten que l'increment registrat en els països desenvolupats en els casos d'al·lèrgies, asma i malalties dermatològiques com ara la dermatitis poden estar vinculats a aquesta dèria per mantenir-nos immaculats i lliures de qualsevol taca.

Perquè més nets no sempre és més saludable. •

